

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-36>

УДК 337.5

Катранжи Л.Л., Новік К.П.

Донецький національний технічний університет

## УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АЛЬТАЙР+»)

**Анотація.** Досліджено теоретичні основи сутності управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Встановлено, що фінансово-економічна безпека є важливою системою забезпечення стійкості підприємства до мінливого зовнішнього середовища. Виявлено, що інтегральний підхід в оцінці рівня фінансово-економічної безпеки підприємства є найбільш прийнятним для вітчизняних підприємств завдяки охопленню великої кількості важливих показників діяльності в один інтегральний показник. Удосконалено методіку оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, запропонованої науковцями Н.В. Бондарчуком та М. Гуменчуком, відповідно до специфіки діяльності ТОВ «Альтаір+». Доведено, що удосконалена методика є ефективною та дає змогу об'єктивно оцінити фінансово-економічну безпеку ТОВ «Альтаір+», а також виявити резерви покращення діяльності компанії.

**Ключові слова:** управління, підприємство, фінансово-економічна безпека, інтегрований показник, ефективність.

Katranzhy Leonid, Novik Kateryna  
Pokrovsk Donetsk National Technical University

## MANAGEMENT OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE (ON THE EXAMPLE OF ALTAIR + LLC)

**Summary.** The theoretical bases of essence of management of financial and economic safety of the enterprise are investigated. It is noted that in the scientific literature there is a huge number of opinions on the essence of the concept of financial and economic security, which is quite new in domestic economics. It is established that financial and economic security is an important system for ensuring the resilience of the enterprise to the changing external environment, and therefore consists of many effectively interconnected elements. The high level of financial and economic security of the enterprise is due only to a well-thought-out concept that operates at a particular enterprise and includes means, measures and methods to ensure financial stability and economic development of the enterprise. The process of managing the financial and economic security of the enterprise is divided into several successive stages: clear definition of the interests of the enterprise, forecasting possible threats, assessing the level of financial and economic security of the enterprise and comparing it with the normative, budgeting of financial and economic security, feedback in the implementation of measures by adjusting them. It is revealed that the integrated approach in the assessment of the level of financial and economic security of the enterprise is the most acceptable for domestic enterprises due to the coverage of a large number of important performance indicators in one integrated indicator. We have improved the method of assessing the level of financial and economic security of the enterprise, proposed by scientists N.V. Bondarchuk and M. Humenchuk, in accordance with the specifics of the activities of Altair + LLC. Along with the financial gaps, which these scientists propose to analyze in the process of assessing the financial and economic security of the enterprise, we proposed to analyze the technical, organizational, personnel and integration characteristics. It has been proved that the improved methodology is effective and allows to objectively assess the financial and economic security of Altair + LLC, as well as to identify reserves for improving the company.

**Keywords:** management, enterprise, financial and economic security, integrated indicator, efficiency.

**Постановка проблеми.** На сьогодні роль вітчизняних підприємств для розвитку національної економіки досить велика, оскільки їхні функції зводяться до оновлення економіко-фінансової системи країни, побудови середовища для впровадження інновацій, переходу до нових перетворень та відсторонення від традиційної системи, а тому актуальності набуває ефективність управління фінансово-економічною безпекою підприємств в сучасних мінливих економічних реаліях.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Ефективність управління фінансово-економічною безпекою вітчизняних підприємств досягається завдяки численним результатам досліджень теоретиків та практиків, зокрема В.Ю. Халіної, Г.В. Соломіної, В.Л. Ортинського, С.М. Фролова, І.П. Отенка, Н.В. Бондарчука, М. Гуменчука та інших.

**Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.** Залишається недостат-

ньо розглянутою проблема управління фінансово-економічною безпекою вітчизняних підприємств в сучасних економічних реаліях, у тому числі компанії ТОВ «Альтаір+».

**Мета статті.** Головною метою цієї роботи є оцінка ефективності управління фінансово-економічною безпекою в діяльності ТОВ «Альтаір+» за допомогою удосконаленої методіки та покращення практики управління фінансово-економічною безпекою компанії шляхом розробки ефективних заходів.

**Виклад основного матеріалу.** В сучасних умовах фінансової нестабільності в Україні, яка характеризується постійними змінами внутрішнього і зовнішнього середовища, одним з найактуальніших питань є забезпечення життєздатності вітчизняних підприємств. Це досягається шляхом розробки та реалізації на підприємстві ефективної системи управління фінансово-економічною безпекою.

Слід зазначити, що поняття фінансово-економічної безпеки в науковій літературі доволі нове, а тому багатьма сучасними науковцями трактується по-різному.

Так, науковець В.Ю. Халіна стверджує, що фінансово-економічна безпека підприємства – це ефективне поєднання на підприємстві фінансової, техніко-технологічної, інтелектуально-кадрової та екологічної складової [1, с. 173–181].

Інший науковець Г.В. Соломіна зазначає, що фінансово-економічна безпека підприємства – це рівень захищеності підприємства в процесі ведення господарської діяльності, що пов'язана з ризиками та має на меті систематичне отримання прибутку [2, с. 14].

На думку В.Л. Ортинського та І.С. Керницького, фінансово-економічна безпека підприємства являє собою захищеність потенціалу підприємства (фінансового, економічного, технічного, організаційного та ін.) від негативного впливу внутрішніх та зовнішніх факторів та перебування підприємства у стані, коли воно здатне до відтворення [3, с. 9].

Загальним критерієм фінансово-економічної безпеки підприємства науковець С.М. Фролов вважає підтримку або відновлення процесу суцільного відтворення в умовах кризового явища. При цьому, на його думку, на основі даного критерію формуються кількісні показники, за допомогою яких можна оцінити рівень фінансово-економічної безпеки [4, с. 42].

Отже, враховуючи вищесказане, варто підсумувати, що управління фінансово-економічною безпекою підприємства – це процес забезпечення захищеності його ресурсів, фактичного виробничого та інтелектуального потенціалу від потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього середовища за допомогою інструментів, методів, важелів та системи інформаційно-аналітичного забезпечення.

Науковець І.П. Отенко наголошує на тому, що фінансово-економічна безпека підприємства складається із взаємопов'язаних елементів, таких як фінанси, кадри, економіка, техніка, інформація, екологія тощо. При цьому, значення та пріоритет зазначених елементів для кожного підприємства визначається специфікою його діяльності [5, с. 16].

Так, специфікою діяльності компанії ТОВ «Альтаір+» є надання послуг у сфері провідного електрозв'язку. На сьогодні компанія надає комплексну мультимедійну послугу: Інтернет + кабельне телебачення + цифрове телебачення. При цьому величезна увага приділяється якості сервісу.

Щоб оцінити ефективність управління фінансово-економічною безпекою компанії ТОВ «Альтаір+», нами було розглянуто велику кількість методів її оцінки, але обрано найефективніший на наш погляд – інтегральний метод, який дає змогу об'єднати велику кількість фінансово-економічних показників діяльності компанії в один інтегральний показник, за яким можемо надати об'єктивну оцінку рівню фінансово-економічної безпеки компанії.

В основу удосконаленої нами методики покладено методику оцінки фінансової безпеки підприємства за Н.В. Бондарчуком та М. Гуменчуком [6], яка на наш погляд є недосконалою. Автори

пропонують здійснювати оцінку фінансово-економічної безпеки шляхом розрахунку показників фінансового стану та зведення результатів в єдиний інтегральний показник. До цих показників належать показники платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Але, на наш погляд, методика потребує удосконалення, оскільки не включає оцінку інших важливих сфер діяльності компанії.

Ми пропонуємо окрім фінансової складової включити кадровий потенціал, організаційну складову, інтеграційну та технічну складову компанії. Після цього, група незалежних експертів оцінює поточний стан кожної складової за п'ятибальною шкалою (табл. 1), а потім розраховується інтегральний показник фінансово-економічної безпеки компанії.

В результаті оцінки експертами кожної складової фінансово-економічної безпеки ТОВ «Альтаір+», маємо вихідні дані для подальшого розрахунку інтегрованого показника фінансово-економічної безпеки, який пропонується розрахувати за формулою:

$$III = a\Sigma\Phi + b\Sigma T + c\Sigma O + d\Sigma I + e\Sigma K \quad (1)$$

де  $\Sigma\Phi$ ,  $\Sigma T$ ,  $\Sigma O$ ,  $\Sigma I$ ,  $\Sigma K$  – сумарні бальні оцінки за кожною складовою фінансово – економічної безпеки компанії ТОВ «Альтаір+» на основі методу експертних оцінок;

a, b, c, d, e – вагові коефіцієнти кожної складової в залежності від їх важливості в системі фінансово-економічної безпеки підприємства, відповідно дорівнюють 0,3; 0,3; 0,1; 0,1; 0,25.

Таким чином розраховане значення III для ТОВ «Альтаір+» становитиме:

$$III = 0,3 \cdot 60 + 0,3 \cdot 92 + 0,1 \cdot 73 + 0,1 \cdot 72 + 0,25 \cdot 80 = 80,1 \text{ балів із } 100 \text{ можливих}$$

Також маємо змогу побачити резерви покращення управління фінансово-економічною безпекою компанії, розробити заходи з покращення показників, що отримали низьку експертну оцінку.

**Висновки і пропозиції.** В ході дослідження встановлено, що управління фінансово-економічною безпекою та її об'єктивна оцінка є одним із першочергових завдань менеджменту сучасних підприємств. Застосування саме інтегрального підходу в оцінці фінансово-економічної безпеки ТОВ «Альтаір+» дозволило найбільш об'єктивно оцінити її поточний стан та розробити заходи покращення показників діяльності компанії.

Для покращення фінансової складової ТОВ «Альтаір+» пропонуємо такі заходи: сприяння зростанню виручки шляхом активного підключення нових абонентів за рахунок активізації маркетингової політики; зменшення поточних зобов'язань компанії за рахунок зростання розміру виручки; зростання оборотності активів шляхом скорочення терміну надання послуг; зниження розміру залученого капіталу або підвищення розміру власного; зниження розміру дебіторської заборгованості за рахунок системи знижок. Для покращення технічної складової пропонуємо підвищувати потужність серверів та пропускних можливостей каналів за рахунок впровадження інновацій (на рівні інноваційного обладнання виробництва передових світових компаній таких як HP, DELL, CiscoSystems, Zyxel, які активно застосовуються за кордоном

Таблиця 1

## Оцінка фінансово-економічної безпеки ТОВ «Альтаір+» за удосконаленою методикою

Складова фінансово-економічної безпеки	Ум. познач.	Характеристика складової	Оцінки експертів				
			4				
1	2	3	4				
Фінансова складова	Ф	Рентабельність	5	5	5	5	5
		Ліквідність	4	4	5	4	5
		Ділова активність	4	5	4	4	4
		Фінансова стійкість	4	5	4	5	4
Технічна складова	Т	Ступінь відповідності обладнання сучасним вимогам ринку	5	5	5	5	5
		Наявність ресурсозберігаючих технологій	5	4	5	4	5
		Оснащеність та якість приміщень	5	5	5	5	5
		Відповідність послуг стандартам якості	5	5	5	5	5
Організаційна складова	О	Рівень оптимальності схеми надання послуг на кожному етапі	4	5	5	5	5
		Оптимальність організаційної структури підприємства	5	5	5	5	4
		Наявність корпоративної культури	4	4	3	4	5
		Науково обґрунтовані показники ефективності надання послуг	5	5	4	5	5
Інтегральна складова	І	Наявність стійких зв'язків із контрагентами	4	4	5	5	5
		Логістичний фактор	5	5	5	4	5
		Лояльність місцевих органів влади до компанії, яка обумовлена інтегрованістю компанії в інфраструктуру регіону	5	5	5	5	5
		Наявність та можливість державного замовлення у компанії	4	4	4	4	5
Кадрова складова	К	Кваліфікованість персоналу	5	5	5	4	4
		Якість управління	5	5	5	5	4
		Наявність кадрового резерву в регіоні, де знаходиться компанія	5	5	5	5	5
		Наявність відповідної інфраструктури для навчання підвищення кваліфікації існуючих кадрів	4	4	5	5	5

Джерело: складено автором

масштабними інтернет-провайдерами). Для покращення показників організаційної складової слід впровадити стійку корпоративну культуру; для кадрової складової важливо залучати висококваліфікований персонал (наприклад, про-

вести екзамени для претендентів на посаду спеціалістів технічної підтримки).

Подальші дослідження мають бути спрямовані на ефективність впровадження запропонованих заходів у практиці компанії.

## Список літератури:

- Халіна В.Ю. Методичний підхід щодо оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Економічна безпека і підприємництво*. 2014. № 1. С. 173–181.
- Соломіна Г.В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва : навчальний посібник. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
- Ортинський В.Л., Керницький І.С. Економічна безпека підприємств : підручник. Київ : Алерта, 2011. 704 с.
- Фролов С.М., Козьменко О.В. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навчальний посібник / за ред. С.М. Фролова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.
- Отенко І.П., Москаленко Н.О. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 224 с.
- Бондарчук Н.В., Гуменчук М. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409> (дата звернення: 20.10.2020).
- Мойсеєнко І.П., Марченко О.М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навч. посібник. Львів, 2011. 380 с.

## References:

- Khalina V.Yu. (2014). Methodical approach to assessing the level of economic security of the enterprise [Methodical approach to assessing the level of economic security of the enterprise]. *Ekonomiczna bezpeka i pidpriemnytstvo*, no. 1, pp. 173–181.
- Solomina H.V. (2018). Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytstva [Ensuring financial and economic security of entrepreneurship]. Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.

3. Ortynsky V.L., Kernitsky I.S. (2011). Ekonomichna bezpeka pidpriemstv [Economic security of enterprises]. Kyiv: Alert.
4. Frolov S.M., Kozmenko O.V. (2015). Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu ekonomichnykh subiektiv [Management of financial security of economic entities]. Sumy: DVNZ "UABS NBU".
5. Otenko I.P., Moskalenko N.O. (2016). Orhanizatsiia ta upravlinnia systemoiu finansovo-ekonomichnoi bezpeky. [Organization and management of the system of financial and economic security]. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia.
6. Bondarchuk N.V., Humenchuk M. (2016). Sutnist finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva ta neobkhdnist yii zabezpechennia [The essence of financial and economic security of the enterprise and the need to ensure it]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy] (electronic journal), no. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409> (accessed 20 October 2020).
7. Moiseenko I.P. (2011). Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Management of financial and economic security of the enterprise]. Lviv.

The screenshot displays a web application for text analysis. At the top, there is a navigation bar with options like 'Давильные', 'Виды', and 'Сообщения'. Below this, there are several promotional banners for services like 'Возможно ли получить бонус в игровых автоматах' and 'Постоянная работа со статьями'. The main content area is divided into several sections:

- Новый текст (New text):** Shows '1 текст в очереди' (1 text in queue) and '48 текста в очереди' (48 texts in queue).
- Проверка уникальности (Uniqueness check):** Displays 'Уникальность: 88.91%' and a URL: [www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409). A 'Подробнее' (More details) button is visible.
- Проверка орфографии (Spelling check):** Shows 'В тексте найдено 78 ошибок' (78 errors found in the text). A list of errors includes 'копир проблема', 'Е', and 'Зално'. A 'Подробнее' button is present.
- SEO-анализ текста (SEO text analysis):** Provides statistics: 'Всего символов: 9264' (Total symbols: 9264), 'Заполненность: 62%' (Readability: 62%), 'Без проблем: 8038' (No problems: 8038), 'Вода: 3%' (Bad words: 3%), 'Количество слов: 1201' (Number of words: 1201), and 'Замена символов: 395' (Symbol replacement: 395). A 'Подробнее' button is also here.

At the bottom, there is a section titled 'Вы можете повысить уникальность текста на нашей бирже рерайтинга.' (You can increase the uniqueness of the text on our rewrites marketplace.) with a 'Повысить уникальность' (Increase uniqueness) button. Below this, there is a 'Версия текста:' (Text version) section showing a 'Полную версию (11с - 4300)' (Full version (11 pages - 4300)) with a 'Подробнее' button. The bottom part of the page contains a large text block with a title 'Постановка проблемы. На сегодняшний день финансовое предприятие для развития национальной экономики...' and a 'Подробнее' button.